

Milí přátelé,

držíte v rukou druhé číslo bulletinu, ve kterém bychom vás rádi informovali o naší činnosti pro Středoafričskou republiku. Často se hovoří o tom, že je evropská společnost zahleděná příliš do sebe, neumí odtrhnout oči od televizních obrazovek či od nákupních vozíků plných konzumního zboží. Váš zájem o třetí svět, konkrétně o jednu téměř všemi zapomenutou zemi v srdci Afriky ovšem svědčí o tom, že se v Evropě najdou lidé, kteří se umí rozhlédnout kolem sebe a nejsou lhostejní k utrpení a bídě, která je pro mnoho lidí – daleko v Africe – velmi bolestnou skutečností. Díky vašim příspěvkům jsme mohli realizovat např. projekt „Denní stacionář pro sirotky“, o kterém se více dozvíte v tomto bulletinu. S trochou nadsázky nás berte jako vaše prodloužené ruce, které přinášejí pomoc tam, kde je jí skutečně třeba. Protože jsme na konci roku, tak nám dovolte, abychom vám poděkovali za vaši podporu a pomoc, a to jak jednotlivým dárcům, tak celým firmám. Věříme, že váš zájem o Středoafričskou republiku bude trvat i v roce 2009 a že společným úsilím dokážeme zmírnit tíživou životní situaci jejich obyvatel.

Za SIRIRI o.p.s. Martin Chleborád

Reportáž ze SAR

reportáž dobrovolníka, který letos strávil v SAR šest měsíců

Aktuálně z Bozoum

Z blogu Terezie Böhmové, která učí ve Stacionáři

Škola škole

Česká základní škola se rozhodla partnersky podpořit projekt Stacionář

Reportáž ze SAR:

Luxus po africku aneb jednou týdně se podává i maso...

Jako jediný Čech jsem se mohl začátkem letošního roku účastnit otevření centra pro sirotky ve Středoafričské republice, jež vzniklo s velkou pomocí české organizace SIRIRI. Nezůstal jsem jen u pozorování, ale zapojil jsem se i do aktivit tohoto centra a pokusil se podat pomocnou ruku. Byla přijata s velkou radostí a vděčností, a tak bych rád zprostředkoval něco z toho, co se tam vlastně děje, a předal vám své přesvědčení, že každá pomoc má smysl.

Stacionář DUHA je k dispozici většině sirotků z města Bozoum. Mohou zde strávit každé všední odpoledne, vzdělávat se, zahrát si hry a hlavně se do sytosti najíst. Sirotci, kteří mají odpoledne školu, využívají pravidelné sobotní distribuce jídla, takže rozhodně nejsou ochuzeni. Ve stacionáři děti nespí, neboť v Africe je zvykem, že se sirotků ujímají jejich třeba i vzdálenější rodiny. Ty jim poskytují nocleh, avšak vzdělání a stravu už jim většinou

zajistit nemohou.

Z toho důvodu je zde DUHA.

Program ve stacionáři začíná obědem v půl jedné, ale už od dvanácté hodiny se v jeho okolí shromažďují sirotci, jimž právě

skončila výuka v katolické škole sousedící s areálem stacionáře. Ostatní děti, které navštěvují vzdálenější školy, se pak pomalu scházejí tak, aby se v půl jedné mohlo začít s převratnou a pro ně neznámou věcí – pravidelnou a teplou stravou.

Sirotků je kolem 150 a jsou rozděleni do menších skupinek. V každé z nich je vybrán jeden „šéf“, který si před každým jídlem zajde pro košík s talíři a hrnečky. Toto nádobí pak rozdává celé své skupince, která již poslušně sedí u stolu a zkoumavě se rozhlíží po kuchařkách, které přinášejí jídlo v obrovských hrncích. Většinou je to maniok, to je místní nejčastější strava, nebo kukuřičná či sojová kaše. Jednou týdně se podává i maso, což je luxus, který si většina rodin, v nichž sirotci žijí, nemůže dovolit. Po vydatném obědě si každý ze „šéfů“ organizuje umytí talířů a hrnečků a jejich následné vrácení. Učí se tím starat o věci tak, aby je mohli využívat co nejdéle.

Kolem druhé hodiny odpolední se sirotci vydávají do několika tříd, kde probíhá výuka – vypracovávání úkolů do školy, psaní, čtení, počty, aj. O to vše se stará pět zaměstnanců, z nichž někteří jsou učitelé na základní škole, takže

zkušenosti jim nechybí. Jedna z těchto pěti skupin sirotků je tvořena dětmi, které do školy nechodí. Bohužel jsou mezi nimi i starší sirotci, kteří neumějí číst, psát ani počítat. S nimi se pracuje pomaleji – většinou nějaké výtvarné činnosti nebo hry na přemýšlení.

Po této vzdělávací části, která trvá hodinu a půl, se začíná se sportem a

kolektivními hrami. Všichni odcházejí na nedaleké hřiště, kde se hrají nejrůznější hry. Vybíjená, závody v pytlích, přenášení vody, aj. Pro kluky však existuje jen jedna hra – fotbal. Jsou vděční za normální kopačák a rozhodčího (animátora), a pak už můžou hrát jak je libo. Nikdy se neunaví a nikdy neztratí chuť. Ať už v žabkách, či na boso, fotbal je jejich.

Celé toto kouzelné odpoledne končí v pět hodin a sirotci se rozcházejí, většinou velmi pomalu, do svých domovů.

Martin Neumann

Dobrovolník , který pomáhal ve
Středoafričké republice od února do srpna
2008

Aktuálně z Bozoum:

Přes noc za katedrou a navíc v Africe

Můžeš si vybrat - buď biologii nebo fyziku... Tyhle dvě možnosti už jsem četla v mailu, než jsem odjela. O pár minut později jsem už držela v ruce jednu z učebnic biologie... Ne. To nepůjde.

Fyziku snad ani nechci vidět. Vzala jsem do ruky slovník a začala jsem si číst to, co bych od příštího týdne měla v cizím jazyce suverénně prezentovat před třídou. Ne. To nepůjde. Zavřela jsem učebnici. Na gymplu mě biologie bavila, ale nebyla jsem schopna si nic zapamatovat. A fyzika? He...

Bylo mi úplně jasné, že tudy cesta nevede. Do oběda času dost, ale koukat do učebnic je ztráta času. Tak jsem jen tak nešťastná seděla na posteli a vymýšlela, jak tohle budu vysvětlovat. Přijela jsem pomoci, ale... Vždyť těm slovům ve francouzštině ani nerozumím...

Vybalila jsem to úplně natvrdo. Ráda bych tu byla nějak užitečná, ale biologii ani fyziku učit nemůžu. Jestli něco, tak bych ráda učila zeměpis.

Hmm... první reakce ředitele. Je tu sice jeden zeměpisář, ale není moc dobrý, tak ho propustíme a ty můžeš učit.

Ou... To jsem asi přehnal. Možná jsem měla nasadit trochu méně bojovný tón. Teď už je ale pozdě.

Koukni se do knihovny, třeba tam najdeš nějaké učebnice. Vešla jsem tedy do místní misijní knihovny. Bylo tu pár knížek beletrie, několik polic učebnic. Nakonec jsem narazila i na pár knížek zeměpisu.

'Nový atlas' - první kniha, co mi padla do ruky. Rok vydání 1935. Ostatní byly o pár let mladší, ale žádná sláva. Pro žáky učebnice nejsou. V ostatních předmětech se na ně dostalo. Holt nemám štěstí.

Je úterý, den po zahájení. První hodina mi začíná v 11:10. Jsem hrozně nervózní. Už jsem si nejméně čtyřikrát

zopakovala, co řeknu. Co když mi to nevyjde časově? To se na sebe asi budem jen tak koukat.

11:03 - už čekám před třídou. V 11:10 vyjde ze dveří hlídač a zazvoní na po domácku vyrobený zvonek. Ze třídy vychází profesor angličtiny, přijde ke mně, pozdraví a říká - *To je dobře, že jste přišla...* Uplně jsem jeho poznámku nepochopila. Že bych se na to hned první den vykašala?

Vcházím do třídy a děti mě zvědavě pozorují. Nejenže všichni jejich učitelé jsou černoši, navíc jsem jediná holka v profesorském sboru...

Teď mě čeká nepříjemnější část hodiny - zjistit, kdo chybí... Začínám tedy číst jejich

tvářím, že je neslyším.

Nejdřív se představím a pak jim řeknu, ať udělají to samé. Stydí se, tak nám to zabere jen pár minut. No jo, tak začnem...

Vyprávím něco o vesmíru... *Ve středu naší galaxie se nachází černá díra. Víte, co je to černá díra? Ne. Takže, černá díra je...* Pár vteřin hodně nepříjemného ticha... *Ehm... Řeknu vám to příště...*

Slyším zvonek a vyčerpána vycházím ze třídy. A tohle až do konce června.

Dneska, víc jak měsíc po začátku školy, když si žáci opisovali z tabule, jsem se rozhlížela po třídě a poprvé jsem si

jména. *Valéry le Grand, Audrey Diane, Pulcherie...* Občas na mne někdo něco vykřikne, ale moc jim nerozumím, tak se

uvědomila, že normálně učím. Že je že mne úplně normální uča...

Zrovna jsme probírali mírně

klimatické pásmo. Řekla jsem jim, že se můžou ptát na to, co je zajímavá, že už docela vím, jak to u nás chodí. Asi jsem to neměla říkat... Neváhali a začli sypat dotazy. *Kolik je u vás Sluncí? - Eh?! (Obyčejné moje první reakce na jejich otázky...)*. Nechala jsem si to ještě asi osmkrát zopakovat. Doufala jsem, že jsem otázku špatně pochopila. Bohužel. *Možná, že se to nezdá, říkám, ale jsem ze stejné planety jako vy.*

Zeměpis učím ve dvou třídách - 6e a 5e podle francouzského školního systému (u nás to odpovídá šesté a sedmé třídě). Mladších je 32, u starších to po loňských závěrečných zkouškách prořídlo. Je jich jen 18. Na africké poměry jsou třídy téměř prázdné. Díky tomu, ač se to možná po úvodním odstavci nezdá, má naše misijní škola úroveň. Pokud státní školy fungují - tzn. pokud zrovna nestávkují učitelé (jsou-li nějací), tak je ve třídě přes sto žáků. Učitelům, kteří odmítají učit, se ale mnoho vyčítat nedá - ruku na srdce - komu by se chtělo učit 120 studentů a ještě za to nedostat zapláceno... Profesori jsou tedy jen na některé předměty. Upřednostňují se

třídy, kde se na konci roku dělají závěrečné zkoušky. Ostatní mají smůlu.

Pokračovali jsme. Když jsem říkala, co se u nás pěstuje, znovu se spustily dotazy. *Máte tam manga? Ananasy?* Postupně vyjmenovali veškeré tropické ovoce. - *U nás se nepěstují, ale můžeme si je koupit v obchodě. Ananas ale třeba není tak dobrý jako tady, není tak sladký.*

A maniok? Máte u vás maniok? (Maniok je tropická rostlina. Každý ji pěstuje na svém poli. Využívá se celá - listy i kořen se jedí. Kořen se rozdrťí, usuší, rozemele na mouku a z mouky se pak uvaří kaše. Nedá se říct nemastná - neslaná, spíše bez barvy - bez chuti. Zde je to ale základ potravy. Kaše je nekalorická, jen na zaplnění žaludku.) - *Ne, tak ten opravdu nemáme. Ale bratr ho prý jednou viděl někde prodávat. Pak ještě dodal: Tak to jsou ty Čechy asi hodně chudý stát, když tam není ani maniok...*

Nemám srdce jim říct, že oni jsou ti chudí. Asi to ani není nejlepší. Ale tak nějak se jim během hodin pokouším vysvětlit, zač je toho loket. Nějaké srovnání s okolním světem. Někdy oduší a hned se začnou bránit, že teda jako chudí nejsou.

Nedávno jsme brali obyvatelstvo Asie. Byli naprosto fascinováni, kolik lidí žije jen v Číně... Dotaz. *Jak lidé staví domy v oceánu? - Eh?!* Netušila jsem jak na tu otázku přišel. Ukazoval na mapu světa a vysvětloval: *Říkala jste, že na Zemi žije přes 6 miliard lidí. Všichni se přece na pevninu nevejdou, tak někdo musí žít i v oceánu...*

Občas se mě lidé ptají, jak dlouho tu zůstanu. Otázku ale umí docela zajímavě formulovat. *"Na kolik let jste sem přijela?" - He... jen na jeden.*

Obvykle pokračují: *A kdo nás bude příští rok učit?*

Něco mi říká, že ještě dlouho bude mnoho věci, které by se klidně dozvědět mohli...

Terezie Böhmová

Dobrovolnice SIRIRI, která pomáhá na misii v Bozoumu ve školním roce 2008/2009. Více článků o zážitcích z její roční mise například s tituly *Když zemře zázrak, Zastřelený zloděj jako vzor pro sirotky* nebo *Bez emocí* najdete na <http://bohmoiva.blog.respekt.cz/>

Projekt Škola škole:

Česká škola chce podpořit školáky ve Středoafričské republice

Inspirovaní zajímavými, ale ojedinělými zkušenostmi z několika škol jsme vstoupili na podzim 2008 do systematictější spolupráce se Základní školou v Praze 2, v Kladské ulici. Paní ředitelka školy spolu s učiteli oslovili žáky a během třídních schůzek také jejich rodiče s cílem získat je pro dlouhodobou podporu Stacionáře ve Středoafričské republice v rámci projektu „Škola škole“.

SIRIRI považuje za velmi důležité vést mladou generaci k vědomí spoluodpovědnosti a k solidaritě s trpícími v chudých zemích. Pěstovat v nich smysl pro rozvojovou spolupráci, ke které se zavázalo mnoho vyspělých států světa, včetně České republiky. Ve vyspělých zemích je dárcovství uznávanou a ceněnou společenskou hodnotou, je spojováno s vědomím hrdosti, osobní cti, je vnímáno jako známka úspěchu. Jsme velmi rádi, že jsme našli v Základní škole Kladská partnery nadšené pro tuto myšlenku.

V březnu 2009 je naplánována v této škole přednáška MUDr. Marcela Drlíka,

s velkým zájmem.

Opakovaně zjišťujeme, že právě

Na jedné dobříšské škole uvedli v září 2008 žáci 6. tříd v anketě po skončení interaktivní přednášky:

- Uvědomila jsem si, že si světa vůbec nevážíme a myslíme jenom na sebe
- Došlo mi, že život v Africe je těžší, než jsem si myslela. Je tam víc problémů, než se ukazuje veřejnosti
- Bída, zmatek, hlad... přednáška byla poučná i zoufalá
- Věděla jsem i dříve, jak je na tom Afrika špatně, ale díky této přednášce jsem se nad tím dokázala zamyslet
- Udivilo mě, že je tolik uprchlíků z jiných zemí
- Uvědomil jsem si, že si mám vážít toho, co v životě mám. A taky bych měl být rád za to, co dostanu

jednoho ze zakladatelů SIRIRI, který v nemocnici ve městě Bozoum téměř dva roky působil jako lékař. Školu navštíví během března také studenti Fakulty humanitních studií UK, členové pracovního týmu SIRIRI, kteří mají připravený interaktivní program pro mladší žáky. Tyto programy už byly realizovány na více školách a vždy se setkaly

mladá generace má pro informace z rozvojových zemí uši otevřené a je ochotná hledat, jak k těmto zprávám nezůstat lhostejní. Napadá je ptát se - „... a nemůžu i já nějak pomoci?“

Ludmila Böhmová

Kdo jsou klienti Stacionáře?

Stacionář mění život konkrétním dětem

Výstavba a zahájení provozu stacionáře pomohlo změnit život více než dvěma stům dětem ve městě Bozoum. Za tímto číslem se skrývají osudy konkrétních sirotků. Více o životě některých ze sirotků v Bozoumu zaznamenala Terezie Böhmová.

Christianne - dívka, asi 12 let

Je ze tří sourozenců. Mladší bratr Jean a nejmladší sestra jsou také v sirotčinci. Když jim zemřeli rodiče, ujala se jich jejich babička, ta ale pak také umřela. Teď bydlí sami. Christianne začala chodit do školy. Chodila sama, protože její bratr ve školním věku hlídal nejmladší sestru, a tak se do školy nedostal. Když se to dozvěděly sestry na misi, řekly, ať sestru vodí ráno k nim, aby mohli chodit do školy oba. Nají se v sirotčinci, ale jde jen o oběd. Zbytek - co najdou, co jim kdo dá.

Estella - dívka, 2,5 roku (fotografie nahoře)

Našli ji asi před rokem vedle její mrtvé matky polomrtvou. Byla prý neuvěřitelně hubená a nedokázala se ani udržet na nohách. Teď se o ní stará babička, která je ale dost nemohoucí. Každé ráno chodila babička k misionářkám, které jí dávali mléko a něco k jídlu. Do sirotčince ji nosí sestřenice. Všimla jsem si toho dítěte hned první den.

Nikdy jsem jí neviděla se usmát ani zaplakat. Úplně bez emocí, jen se dívá.

Victorian - chlapec, asi 12 let (fotografie dole)

Má dva bratry. Mladší je také v sirotčinci a o starším řekl poprvé až včera, sestra z misie o něm vůbec nevěděla. Momentálně nemůže chodit. Má na noze nějaký nádor, nebo si jen možná rozdrbal píchnutí od komára a zaneslo se to, každopádně to nevypadá moc hezky. Rodiče jim umřeli a ujala se jich babička. Po tom, co jejich tetě umřel manžel, se i se svým malým dítětem odstěhovala z Baora do Bozoumu ke své matce, jejich babičce, kde našla ony tři chlapce. Pomáhala babičce na poli, teď je ale nemocná a nemůže dělat nic. Viděla jsem ji i s jejím dítětem. Tomu je prý dva a půl, ale nejsem si jistá, jestli bude někdy schopno po tak tenounkých nožičkách chodit. Úplně vyhublé.

Flore – dívka, asi 10 let (fotografie uprostřed)

Má 4 sourozence. Rodiče jim umřeli a teď bydlí u babičky, která je často unavená a nemocná z práce na poli. Flore se po škole vrací domů, aby připravila jídlo pro ostatní. Teď je v sirotčinci.

Terezie Böhmová

Více o projektu stacionář, o stavu transparentního účtu, o činnosti SIRIRI, o možnostech podpory projektů SIRIRI a o aktuálních zprávách ze Středoafričké republiky najdete na www.siriri.org

Děkujeme, že pamatujete na potřebné ve Středoafričké republice: jen díky vám můžeme uskutečnit projekty, které zlepší život lidem v jedné z nejchudších zemí světa!
SIRIRI o.p.s.

Bulletin vydává jako svůj informační zpravodaj SIRIRI o.p.s.
Autorsky spolupracovali: Martin Chleborád, Ludmila Böhmová, Terezie Böhmová, Martin Neumann
Redakce: Barbora Hronová, Grafická úprava: Jan Böhm, Korektura: Tomáš Jelínek
Prosinec 2008